

Varför Giffri Förskola i Tyresö?

På förskolan är barnen utsatta för ungefär samma kemikalier som hemma fast ibland i ännu högre utsträckning, visar forskningen. Det kan bero på att problemmaterial som skumgummi och mjukgjord PVC är särskilt vanliga på förskolan. Det är extra oroande med tanke på hur mycket tid de flesta barn spenderar där. Barn är också känsligare och påverkas mer än vuxna.

Framförallt är den så kallade cocktaileffekten problematisk och oroar forskare världen över. Alltså vad som händer när ämnen från produkter, mat och inredning blandas i våra kroppar. Hormonstörande ämnen är vanliga i vardagsprodukter. Det är ämnen som är skadliga för oss människor, men de hamnar också i naturen där de har en stark negativ miljöpåverkan.

Varför just barn?

Eftersom barn växer och utvecklas är de en grupp som är särskilt känslig för påverkan av kemikalier.

Varför just förskolan?

Undersökningar, bland annat från Stockholms universitet, visar att miljöer där barn vistas mycket, som förskolan, har högre halter av till exempel vissa hormonstörande kemikalier än andra inomhusmiljöer. Sannolikt beror det på att många förskolor har en miljö med många saker som kan avge farliga kemikalier till omgivningen.

Varför just nu?

Det finns en politisk medvetenhet och vilja till att förbättra miljöer där barn vistas. Till exempel pekades en minskad kemikalieexponering för barn ut som en särskilt viktig åtgärd i miljömålsberedningens betänkande från 2012.

Naturskyddsföreningens checklista som giftbantar förskolan

1. Gallra bland plastleksaker

Rensa bort mjuka plastleksaker som bollar, badankor, dockor och små plastfigurer. Det som gjort plasten mjuk är ofta ftalater som misstänks kunna störa hormonsystemet. Just den här sortens kemikalier är barn extra känsliga

för. Gallra samtidigt ut leksaker som luktar plastigt eller känns lite kladdiga eller hala när du tar i dem.

2. Nobba lek-elektronik

Plocka bort gamla mobiler, uttjänta tangentbord och annan elektronik som hamnat i leksakslådan. Prylar som inte är tillverkade för att vara leksaker har inte lika hårda miljökrav som äkta leksaker och kan därför innehålla mer farliga ämnen. Detta gäller särskilt gammal elektronik.

3. Skippa skumgummi

Undersökningar visar att prylar av skumgummi ofta innehåller bromerade flamskyddsmedel. Rensa bort.

4. Låt barnen gosa giftfritt

Tvätta nyinköpta gosedjur innan de får barnens kärlek. Passa på att tvätta annan nyinköpt textil också.

5. Maxa ekomaten

Ju mer ekologisk mat barnen får desto bättre. Ekomaten innehåller mindre rester från bekämpningsmedel.

6. Skrota konserverna

De flesta metallkonserver har en ytbehandling på insidan som kan släppa det hormonstörande ämnet bisfenol A till maten. Vår undersökning visade att åtta av tio förskolor ger barnen mat från konserverburkar. Kartongförpackningar är ett bättre val.

7. Värm utan plast

Att mikra mat i en plastbytta går snabbt. Men när plasten värms upp kan skadliga kemikalier släppa och hamna i maten. Undvik det genom att värma maten i en porslinskål. Eller värm i rostfri kastrull och servera på porslin. Förvara också maten i annat än plastkärl.

8. Handskas rätt med maten

Undvik plasthandskar av vinyl. Undersökningar visar att de flesta av dessa handskar innehåller höga halter hormonstörande ämnen som kan överföras till maten och barnen. Om personalen behöver använda handskar är andra material, som till exempel nitril, bättre.

9. Byt blöja utan skumma kemikalier

Kolla om skötbord innehåller skumgummi eller har överdrag av PVC-plast. Byt ut om möjligheten finns. Om personalen använder handskar är tipset att skippa vinyl även här.

10. Låt barnen slumra sött

Hitta alternativ till sovdrassar med skumgummi eller PVC-överdrag. Tvätta nyinköpta frottéöverdrag, kuddar, filtar och lakan.

11. Superviktig städning

Städningen på förskolan är viktig eftersom många av miljögifterna samlas i dammet där barnen leker. Särskilt de minsta barnen får i sig miljögifter via dammet. Dammtorkning och moppning av golven några gånger i veckan är bra. Det ska göras när barnen inte är i lokalerna eftersom dammet rörs runt i luften under städningen. Ett snabbt korsdrag när man städar är heller inte fel.

12. Heja på handtvätt

Damm fastnar på barnens händer. Därför är det viktigt att låta barnen tvätta händerna ofta. Eftersom barn gillar att stoppa händerna i munnen är handtvätt **ett effektivt sätt att minska till exempel flamskyddsmedel i kroppen, visar studier.**

13. Peppa parfymfritt

Barn bör undvika doftande produkter eftersom det kan framkalla allergier. Miljömärkta och parfymfria städprodukter, tvål och tvättmedel är bäst. Doftspray är tabu.